

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Saksbehandler Eli Grete Nisja

Vår ref. 2019/6433-0 432.3

Deres ref.

Dato 09.09.2019

Høringsuttalelse til NVEs forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land

Vi visert til NVEs forslag til en nasjonal ramme for vindkraft på land som ble lagt ut på høring 1. april 2019 med forlenget høringsfrist til 1. oktober 2019.

Nasjonalparkstyret for Forollhogna har i sitt møte den 30. august behandlet NVEs forslag som sak 27/2019 og har vedtatt følgende høringsuttalelse:

Vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna viser til NVEs forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land, og har følgende uttalelse til det utpekte området som kalles «Indre Sør-Trøndelag»:

Forollhogna nasjonalpark er vernet med formål å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde med en naturtype som ikke er representert i andre nasjonalparker. Med tilhørende 8 landskapsvernområder hvor verneformålene er å ta vare på særpregede og vakre natur- og kulturlandskap med seterbebyggelse, setervoller og kulturminner, samt ett naturreservat, utgjør verneområdene i Forollhogna omlag 1500 km² med sammenhengende naturvernområder i Midt-Norge.

Nasjonalparkstyret ser at en del av Forollhogna nasjonalpark er foreslått å inngå i det utpekte vindkraftområdet til tross for at nasjonalparker ikke skal berøres av vindkraft-utbygging. Dette kan ikke aksepteres.

En utbygging av vindmøller med tilhørende infrastruktur i randsonen til nasjonalparken og landskapsvernområdene vil ha påvirkninger på både naturmiljø og landskapsbilde også innenfor verneområdene, og vil derfor være svært negativt for verneverdiene.

Ett av verneformålene med Forollhogna nasjonalpark er å ta vare på leveområdene for villreinen i Forollhogna, som har status som nasjonalt villreinområde og inngår i den nordlige europeiske villreinregionen. Norge har et internasjonalt ansvar for å ta vare på villreinen, og det kan derfor ikke aksepteres at villreinens leveområder berøres av vindkraftutbygging.

Med dette forventer nasjonalparkstyret for Forollhogna at både verneområder og leveområdene for villreinen i Forollhogna, samt randområdene som ligger i de åpne fjell-landskapene i tilknytning til verneområdene, trekkes ut av det utpekte området «Indre Sør-Trøndelag».

Særutskrift av saken følger med.

Med hilsen

Eli Grete Nisja
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg:

Særutskrift av sak 27/2019 Nasjonalparkstyret for Forollhogna

Kopi til:

Fylkesmannen i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Miljødirektoratet	Postboks 5672	7485	TRONDHEIM
Fylkesmannen i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER

Særutskrift

Arkivsaksnr: 2019/6433

Saksbehandler: Eli Grete Nisja

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	27/2019	30.08.2019

Nasjonalparkstyret for Forollhogna - høringsuttalelse til NVEs forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land.

Saksdokumenter (følger saken)

- 1 Høring - NVEs forslag til en nasjonal ramme for vindkraft på land

Andre saksdokumenter (ikke utsending):

1. Faggrunnlag – Villrein. Underlagsdokument til nasjonal ramme for vindkraft. Rapport M-1309-2019, Miljødirektoratet. 28 s.
2. Faggrunnlag – Sammenhengende naturområder. Underlagsdokument til nasjonal ramme for vindkraft. Rapport M-1310-2019, Miljødirektoratet. 20 s.
3. Faggrunnlag – Landskap. Underlagsdokument til nasjonal ramme for vindkraft. Rapport M-1312-2019, Miljødirektoratet og Riksantikvaren. 25 s.
4. Forvaltningsplan for Forollhogna nasjonalpark (2004), 29 s.
5. Regional plan for Forollhogna villreinområde 2013-2025, 73 s + plankart
<https://www.villrein.no/forollhogna-1/>

Saksopplysninger

Nasjonal ramme for vindkraft på land er en oppfølging av energimeldingen 2015/-16 som Stortinget sluttet seg til våren 2016. I 2017 fikk NVE i oppdrag av Olje- og energidepartementet å lage en utredning og kommer et forslag til en nasjonal ramme for vindkraft på land.

NVE la fra sitt forslag til nasjonal ramme den 1. april 2019 hvor det blir utpekt 13 områder som NVE mener er de mest eigna område for lokalisering av ny vindkraft. I

forbindelse med utredningen er det utarbeidet 21 temarapporter hvor aktuelle fagdirektorater og andre kunnskapsmiljøer innenfor de ulike temaene har deltatt.

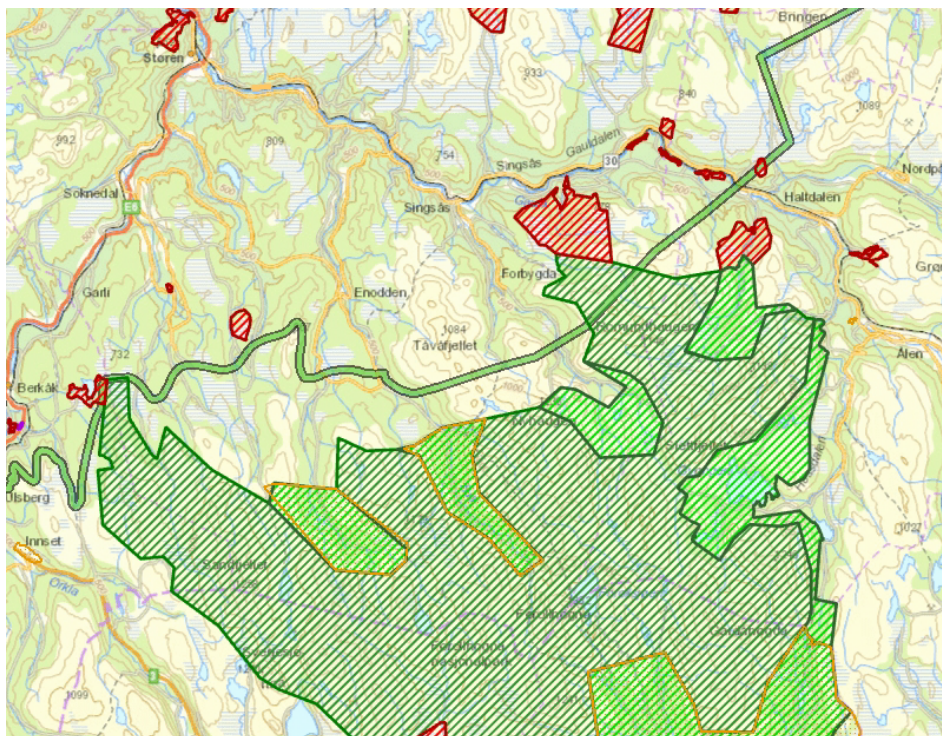
Fristen for å avgi høringsuttalelse til forslaget er satt til **1. oktober 2019**.

Utpekte områder

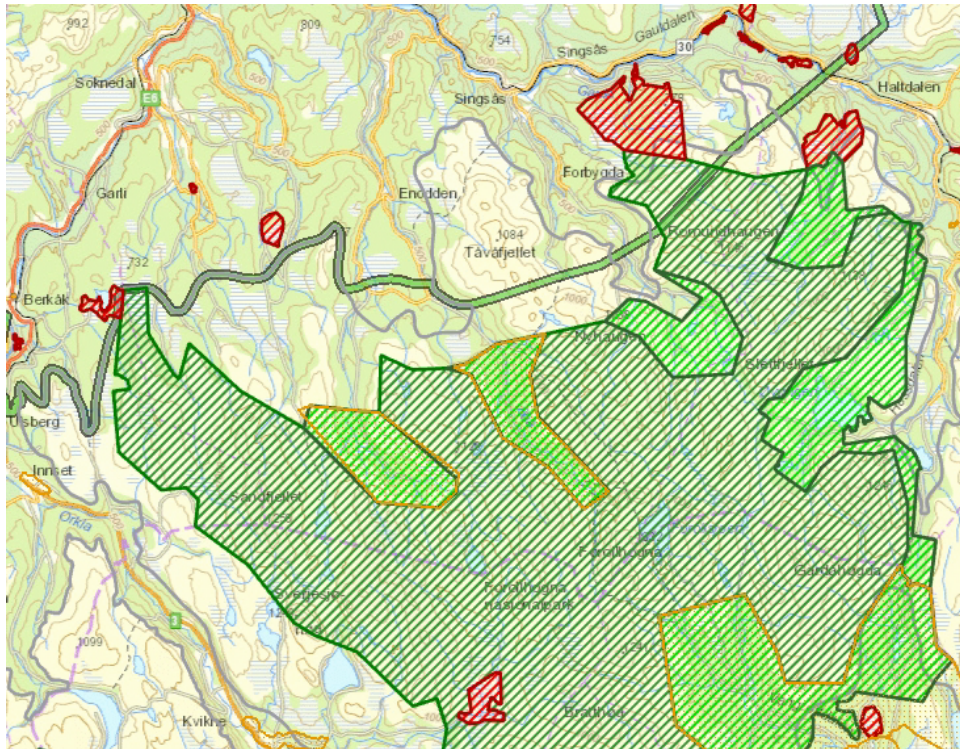
Det påpekes i høringsbrevet av 1.april 2019 at innenfor de utpekte områdene vil det være områder som ikke egner seg for vindkraft på grunn av konflikter med viktige interesser, eller som følge av mindre gode vindressurser. NVE skriver videre at det er lagt vekt på å unngå konflikter med viktige naturområder, og tatt betydelig hensyn til aktuelle tema f.eks. friluftsliv, støy, fugl- og dyreliv, kulturminner og reindrift, jf. saksdokument 1.

Det utpekte området som kalles «Indre Sør-Trøndelag» berører verneområdene i Forollhogna, jf. saksdokument 2, samt kartskisser nedenfor i saksopplysninger.

Det utpekte området «Indre Sør-Trøndelag» omfatter en del av den nordlige delen av nasjonalparken innenfor i Midtre Gauldal kommune. Videre går grensen i vest- og nordvestlig randsonen til verneområdene og følger grensen for leveområdene for villreinen i Forollhogna. Flere av naturreservater i randsonen til verneområdene for Forollhogna ligger også innenfor utpekt vindkraftområde.

Kartutsnitt 1. Kart viser verneområdene (grønne og røde skraverte områder) og grensen for utpekt vindkraftområde (grønn tykk strek).

Kartutsnitt 2. Grå strek viser grensen for leveområdene for villreinen i Forollhogna.

For nærmere opplysninger og fagrapporter om forlag til den nasjonale rammeplanen for vindkraft vises det til NVE's nettsider: <https://www.nve.no/nasjonal-ramme-for-vindkraft/>

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Forslaget til nasjonal ramme for vindkraft på land berører deler av Forollhogna nasjonalpark, og *verneforskriften* kommer derfor til anvendelse.

Videre berører også forslaget randsonene til både nasjonalparken og flere landskapsvernområder, og eventuell vindkraftutbygging her vil påvirke verneverdiene i verneområdene. Dermed kommer *Naturmangfoldlovens (NML) § 49* også til anvendelse for nasjonalparkstyret.

Alle tiltak som kan påvirke naturmiljøet skal i tillegg vurderes etter miljørettsprinsippene i *NML §§ 8-12*.

Vurderinger

Forslaget til vindkraftområdet er grovmasket og lite spesifikt slik at konkrete vurderinger etter naturmangfoldlovens §§ 8-12 ikke lar seg gjøre, men en overordnet og prinsipiell vurdering av hva vindkraftutbygging kan påvirke både verneverdiene og naturmiljøet i Forollhognaområdet lar seg gjøre.

Verneområder

I grunnlagsarbeidene til NVE framgår det bl.a. følgende i notatet om «harde eksklusjonskriterier»: *«Nasjonalparker og landskapsvernområder har et formelt vern, og det er derfor uaktuelt å bygge vindkraftverk i disse områdene».*

Det må derfor forventes at den delen av nasjonalparken som NVE likevel er lagt inn i det utpekte område for vindkraft tas ut, og for å være sikker på dette må nasjonalparkstyret påpekte dette overfor NVE.

Villreinområde

Videre mener forvalter at det er svært bekymringsfullt at grensen for det utpekte vindkraftområdet strekker seg innenfor villreinens leveområder flere steder og ellers grenser tett inntil grensen for villreinens leveområde.

I rapport M-1309/2019 «Faggrunnlag – Villrein», som er et underlagsdokument til nasjonal ramme for vindkraft, er det gjort følgende vurderinger av påvirkning og effekter av vindkraft på villrein:

«Et vindkraftanlegg vil kunne påvirke villrein gjennom kraftverket i seg selv, kraftledninger og veiene tilknyttet anlegget. Potensielt vil etablering av vindkraftanlegg i villreinens leveområder kunne føre til at villrein blir fortrenget og forstyrret av anleggs- og utbyggingsaktivitet, og i verste fall avskåret fra å bruke deler av leveområdet. Dette vil kunne påvirke dyrenes kondisjon og produktivitet. Effektene av tekniske inngrep og forstyrrelser på villrein er studert i flere sammenhenger, og har vist en sammenheng mellom forstyrrelser i villreinens leveområder, reinsdyras arealbruk og villreinområdenes bæreevne om vinteren.»

Videre har rapporten følgende sammendrag:

«Norge er det eneste landet i Europa som har bestander av den opprinnelige ville europeiske fjellreinen, og med det et internasjonalt ansvar. Store og sammenhengende fjellområder med lite forstyrrelser er en forutsetning for å opprettholde en god bestand over tid. Arealpress i og rundt fjellområdene i Sør-Norge er derfor den største utfordringen for å sikre livskraftige villreinstammer i fremtiden. Villrein er svært sky og dermed sårbar for utbygging, ferdsel og annen menneskelig aktivitet. Effekter av hvordan villrein blir påvirket av tekniske inngrep og forstyrrelser generelt er studert i flere sammenhenger, og har vist en sammenheng mellom forstyrrelser i villreinens leveområder, individenes arealbruk og villreinområdenes bæreevne om vinteren.

Miljødirektoratet mener at vindkraftutbygging innenfor de ti vedtatte nasjonale villrein-områdene er uforenlig med forutsetningene for disse områdene og derfor bør være uaktuelle for konsesjonsbehandling, og at det bør legges stor vekt på eventuell konflikt med villrein også i de øvrige villreinområdene.»

Forollhogna villreinområde er ett av de 10 vedtatte nasjonale villreinområde og inngår i den nordlige europeiske villreinregionen, og med bakgrunn i dette må leveområdene for villreinen i Forollhogna trekkes ut av det utpekte vindkraftområdet.

Landskap

Forollhogna nasjonalpark er vernet med formål å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde i Midt-Norge med en naturtype som ikke er representert i andre nasjonalparker. Det som skjer i randsonen til nasjonalparken og landskapsvernområdene vil kunne ha påvirkning på naturmiljøet innenfor verneområdene. Det samme vil også være for opplevelsene av landskapene. Her er det store åpne fjellområder hvor man fra fjelltopper og høyder har panoramautsikter og ser langt utover verneområdene og gjerne helt ned til bygdene omkring. En utbygging av vindmøller med tilhørende infrastruktur vil derfor være svært ødeleggende for natur- og landskapsopplevelsene i verneområdene og påvirke verneverdiene svært negativt.

Større tekniske inngrep

I løpet av 1980-tallet ble flere av vassdragene i de vest-sørvestlige randområdene til Forollhogna nasjonalpark regulert for vannkraftproduksjon, noe som har ført til flere oppdemmete fjellvann – vannmagasiner, og til tider tørrlagte elvestrekninger. Disse naturinngrepene førte også til at grensen for nasjonalparken ble trukket lengre inn i fjellområdene samt at det heller ikke er noen landskapsvernområder i disse randområdene. Belastningen av alle tekniske inngrep i fjellområdene må ta med i vurderingene i en samlet belastning for fjellområdene i Forollhogna.

Friluftsliv og ferdsel

Forollhognaområdet har ingen merka turstier eller skiløyper og ingen turisthytter, og kan klassifiseres som «store turområder uten tilrettelegging av vesentlig regional eller nasjonal betydning». Fjellområdene i Forollhogna er derfor av størst lokal verdi for friluftslivet, og har derfor ikke fått den verdivurderingen av direktoratene som gjør at området er blitt trukket ut i forbindelse med den tredje eksklusjonsrunden. Dersom randområdene til Forollhognaområdet og/eller andre større naturområdet i regionen blir berørt av vindkraftutbygging, må det kunne forventes økt ferdsel inn i de mer sentrale fjellområder av Forollhognaområdet.

Selv om friluftslivsinteresser ikke er ett av formålene med verneområdene, må det likevel gis en vurdering av at friluftslivet vil bli berørt og at endret bruk av fjellområdene

ved nedbygging av randsonen vil kunne føre til økt ferdsel og forstyrrelser innover i de mer sårbare fjellområdene. Det er særlig villreinen som vil kunne bli berørt, men også annet sårbart fugle- og dyreliv. Det er særlig ferdsel seint på vinteren/tidlig på våren som kan være kritisk for flere arter som da er i hekke- og yngletid.

Innstilling til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna viser til NVE's forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land, og har følgende uttalelse til det utpekte området som kalles «Indre Sør-Trøndelag»:

Forollhogna nasjonalpark er vernet med formål å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde med en naturtype som ikke er representert i andre nasjonalparker. Med tilhørende 8 landskapsvernområder hvor verneformålene er å ta vare på særpregede og vakre natur- og kulturlandskap med seterbebyggelse, setervoller og kulturminner, samt ett naturreservat, utgjør verneområdene i Forollhogna omlag 1500 km² med sammenhengende naturvernområder i Midt-Norge.

Nasjonalparkstyret ser at en del av Forollhogna nasjonalparken er foreslått å inngå i det utpekte vindkraftområdet til tross for at nasjonalparker ikke skal berøres av vindkraftutbygging. Dette kan ikke aksepteres.

En utbygging av vindmøller med tilhørende infrastruktur i randsonen til nasjonalparken og landskapsvernområdene vil ha påvirkninger på både naturmiljø og landskapsbilde også innenfor verneområdene, og vil derfor være svært negativt for verneverdiene.

Ett av verneformålene med Forollhogna nasjonalpark er å ta vare på leveområdene for villreinen i Forollhogna, som har status som nasjonalt villreinområde og inngår i den nordlige europeiske villreinregionen. Norge har et internasjonalt ansvar for å ta vare på villreinen, og det kan derfor ikke aksepteres at villreinens leveområder berøres av vindkraftutbygging.

Med dette forventer nasjonalparkstyret for Forollhogna at både verneområder og leveområdene for villreinen i Forollhogna, samt randområdene som ligger i de åpne fjell-landskapene i tilknytning til verneområdene, trekkes ut av det utpekte området «Indre Sør-Trøndelag».

Saksprotokoll i Nasjonalparkstyret for Forollhogna - 30.08.2019

Behandling:

Sivert Moen fremmet nytt forslag til endringer fra 4. avsnitt i innstillingen slik:

En utbygging av vindmøller med tilhørende infrastruktur i randsonen til nasjonalparken og landskapsvernområdene kan få betydning for det visuelle landskapsbildet til nasjonalparken.

Ett av verneformålene med Forollhogna nasjonalpark er å ta vare på leveområdene for villreinen i Forollhogna, som har status som nasjonalt villreinområde og inngår i den nordlige europeiske villreinregionen. Norge har et internasjonalt ansvar for å ta vare på villreinen, og villreinens leveområder må derfor ikke berøres av vindkraftutbygging.

Med dette forventer nasjonalparkstyret for Forollhogna at både verneområder og leveområdene for villreinen i Forollhogna, samt i de åpne fjellandskapene utenfor med betydning for det visusuelle landskapsbildet til nasjonalparken, trekkes ut av det utpekte området «Indre Sør-Trøndelag».

Innstillingen i saksframlegget ble vedtatt med 6 - 3 (Sivert Moen, Terje Hoffstad og Jan Håvard Refsethås).

Vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna viser til NVE's forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land, og har følgende uttalelse til det utpekte området som kalles «Indre Sør-Trøndelag»:

Forollhogna nasjonalpark er vernet med formål å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde med en naturtype som ikke er representert i andre nasjonalparker. Med tilhørende 8 landskapsvernområder hvor verneformålene er å ta vare på særpregede og vakre natur- og kulturlandskap med seterbebyggelse, setervoller og kulturminner, samt ett naturreservat, utgjør verneområdene i Forollhogna omlag 1500 km² med sammenhengende naturvernområder i Midt-Norge.

Nasjonalparkstyret ser at en del av Forollhogna nasjonalpark er foreslått å inngå i det utpekte vindkraftområdet til tross for at nasjonalparker ikke skal berøres av vindkraftutbygging. Dette kan ikke aksepteres.

En utbygging av vindmøller med tilhørende infrastruktur i randsonen til nasjonalparken og landskapsvernområdene vil ha påvirkninger på både naturmiljø og landskapsbilde også innenfor verneområdene, og vil derfor være svært negativt for verneverdiene.

Ett av verneformålene med Forollhogna nasjonalpark er å ta vare på leveområdene for villreinen i Forollhogna, som har status som nasjonalt villreinområde og inngår i den nordlige europeiske villreinregionen. Norge har et internasjonalt ansvar for å ta vare på villreinen, og det kan derfor ikke aksepteres at villreinens leveområder berøres av vindkraftutbygging.

Med dette forventer nasjonalparkstyret for Forollhogna at både verneområder og leveområdene for villreinen i Forollhogna, samt randområdene som ligger i de åpne fjell-landskapene i tilknytning til verneområdene, trekkes ut av det utpekte området «Indre Sør-Trøndelag».